

RF SAMARA BÖLGESİ BİLGİ NOTU

GENEL BİLGİLER

İdare Şekli/Yapı	Bölge/10 şehir, 27 Belediye, 12 Kasaba, 29 Kırsal Yerleşim
Vali	Dmitriy AZAROV
Yüzölçümü/Nüfus	53.6 bin kilometrekare
Başkent	Samara
GSMH (Dolar)	1.6 Trilyon Ruble (24,4 milyar Dolar) (2019)
Toplam Nüfus	3,205,975
Önemli Şehirler	Samara, Tolyatti, Sızran, Novokubişev, Şapaevsk, Jigulevsk, Otradni
Etnik Yapı	%85,6 Rus, %4,1 Tatar, %2,7 Çuvaş, %2,1 Mordovin

Samara Bölgesi (Vilayeti) 1568 yılında kurulmuş olup vilayet statüsünü 1851 yılında almıştır. Sovyetler Birliği döneminde, 1935-1990 yılları arasında adı Kuybişev olmuştur.

Uluslararası düzeyde ve Rusya Federasyonu (RF) içinde önemli ulaşım koridorları üzerinde bulunan Samara Bölgesi ile Moskova arasındaki mesafe 1054 km olup 1,5 saatlik bir uçak yolcuğu (13 saatlik tren yolculuğu) uzaklığındadır. Bunlarla birlikte, bölgeden geçen Volga nehri üzerinde yer alan 3 liman üzerinden 5 denize ulaşım imkanı bulunmaktadır.

Bölge; Samara (1.156.513), Tolyatti (702.669), Sızran (169.484), Novokubişev (103.042), Şapaevsk (72.187), Jigulevsk (56.601), Otradni (47.038) şehirlerinden oluşmaktadır.

Samara Bölgesi, RF'deki en büyük 10 ekonomi arasında bulunmaktadır. Ayrıca, Volga Federal Bölgesinin de önemli bir petrol, otomotiv sanayi ve tarım sanayisi merkezidir. Bölge, yıllık ortalama %16,25 GRP (Gayrisafi Bölgesel Hasıla) büyüme oranı ile Volga Federal

Bölgesi bölgeleri arasında kişi başına düşen sanayi üretimi bakımından üçüncü sırada yer almaktadır¹.

Otomotiv endüstrisi bölgenin temel endüstrilerinden biri olup bölgede yaklaşık 50 büyük ve orta ölçekli kuruluş da dahil olmak üzere 200'den fazla işletme faaliyet göstermektedir. Samara Bölgesi'nin otomotiv kümesi, toplam bölgesel hasılanın yaklaşık yüzde 15'ini üretmekte olup bölge ekonomisindeki toplam işgücünün yüzde 10'unu istihdam etmektedir. Bölgede üretim yapan AvtoVaz fabrikası başta LADA marka arabalar olmak üzere RF'nin en büyük otomotiv üreticisidir. Ayrıca yıllık toplam 800 bin araçlık üretim kapasitesine sahip bölge RF'deki otomotivlerin % 26'sını ve otomotiv aksamlarının % 40'ını tek başına üretmektedir.

Petrokimya ürünleri üretiminde RF'de önemli bir konuma sahip olan Samara Bölgesi, günümüzde yıllık 16,5 milyon ton petrol üretmektedir. Tüm Türkiye'nin yıllık petrol ithalatının 2018 yılında 38.7 milyon ton olduğu göz önünde bulundurulduğunda üretilen miktarın ne kadar büyük olduğu daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, petrokimya sektöründe yer alan büyük işletmeler arasında Samaraneftgaz JSC, Togliattiazot OJSC, KuibyshevAzot OJSC sayılmaktadır. Ayrıca Samara, RF'nin döşeme polimerlerinin %31'ini, Amonyum üretiminin %23'ünü, Vitrikiye Seramik üretiminin %16'sını, döşeme seramiklerinin ise %13'ünü sağlamaktadır. Bölgenin toplam ihracatında petrokimya ürünlerinin payı % 88'i bulmaktadır.

Tarım sektörü bölge açısından önemli bir pozisyona sahip olup yaklaşık 520 büyük tarım işletmesi, 2000 civarında çiftlik ve 290.000 özel girişimcinin faaliyet gösterdiği öğrenilmiştir. Tarım endüstrisinde 90.000'den fazla kişi çalışmakta olup bu sayı bölgede istihdam edilenlerin %6'sına karşılık gelmektedir. Bölgede üretilen ürünler arasında tahıl, yağ ve yem bitkileri, patates, sebze ve meyvelerin yer aldığı öte yandan hayvancılıkta ise sığır, domuz, koyun ve kümes hayvancılığı yetiştiriciliğinin geliştiği görülmektedir.

Yukarıda sayılanların dışında havacılık ve uzay sanayi, enerji, inşaat ve yapı malzemeleri, bilgi teknolojileri ve ilaç endüstrisi, metal sanayi, turizm ve taşımacılık-lojistik alanları da bölgenin potansiyel barındıran diğer alanları olarak sıralanmaktadır.

Samara Bölgesi, 120'den fazla ülke ile ticari ilişki kurmuş olup bu ilişkilerini daha da ileriye götürmek için 2019 yılında başlattığı "Volga Investment Summit"² adlı etkinliği her yıl düzenlemeyi planlamaktadır. 2019 yılındaki organizasyonda 20 farklı ülkeden 500 katılımcının bulunduğu zirvede ülkemizden de İslam Ülkeleri Standartları ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC) Genel Sekreteri İhsan ÖVÜT katılım göstermiştir.

1. Samara'nın Dış Ticareti

¹ <http://investinsamara.ru/en/region/>

² <https://volgasummit.com/en/>

Bölgenin dış ticareti 2019 yılına kadar artış gösteren bir seyrinde devam etse de 2019 yılı sonunda yaklaşık %5'lik bir daralma göstererek 7,1 milyar dolar bandına geri çekilmiştir. Bununla birlikte, RF'nin diğer bölgelerinde olduğu gibi Samara Bölgesi de yıllar itibariyle sürekli dış ticaret fazlası vermektedir.

a. Yıllar İtibariyle Samara'nın Dış Ticaret Rakamları (Milyon Dolar)

Yıllar	2016	2017	2018	2019	Değişim %
İhracat	3813.60	4256.80	5045.40	4680.30	-8
İthalat	1881.20	2260.50	2443.20	2427.20	-1
Hacim	5694.80	6517.30	7488.60	7107.80	-5
Denge	1932.40	1996.30	2602.20	2253.10	-15

Bölgenin ihraç ürünleri arasında mineral yakıtlar, ham petrol, inorganik ve organik kimyasal ürünler ve karayolu araçları ilk sıralarda yer almaktadır.

b. Samara'nın En Önemli İhraç Ürünleri (Milyon Dolar)

Ürün Türü	2016	2017	2018	2019	% Değişim	% Pay
Mineral yakıtlar, ham petrol	1.803	1.884	1.917	1.513	-27	32
İnorganik kimya ürünleri	439.3	358.1	692.2	637.4	-9	14
Organik kimyasal bileşikler	152.9	207.6	365.2	305.4	-20	7
Karayolu araçları	348.5	211	308.3	386.3	20	8
Plastik ürünleri	214.1	289.8	307.4	251.2	-22	5
Kauçuk	152.7	177.4	189.1	190.4	1	4
Nükleer reaktörler ve mekanik cihazlar	141.2	95.4	129.8	140.7	8	3
Elektrik makinalar	106.6	46.4	59.4	61.3	3	1
Diğer ürünler	455.3	987.1	1.077	1.194,6	10	26
Toplam İhracat	3.813,6	4.256,8	5.045,4	4.680,3	-8	32

Bölgenin en önemli ithalat kalemleri arasında nükleer reaktörler ve mekanik cihazlar, karayolu taşıtları, elektrikli makinalar bulunmaktadır.

c. Samara'nın En Önemli İthal Ürünleri (Milyon Dolar)

Ürün Türü	2016	2017	2018	2019	% Değişim	% Pay
Nükleer reaktörler ve mekanik cihazlar	472.3	527.3	571.8	527.6	-8	22
Karayolu araçları	373	435.5	502.3	438.5	-14,5	18
Elektrikli makineler	233.8	315.9	346.2	344.9	-0,4	14
Plastik ve ürünleri	132.9	151	167.3	157.7	-6,1	6
Siyah metaller	55.7	83.8	132.9	156.4	15	6
Optik cihazlar, fotoğraf makineleri	77.1	77.9	69.6	69.8	0,3	3
Siyah metal ürünleri	63.2	78.6	87.4	111.1	21,3	5
Organik kimyasal bileşikler	56	70.6	69.9	102.3	31,7	4
Diğer ürünler	417.2	519.9	495.8	518.9	4,5	21
Toplam İthalat	1.881,2	2.260,5	2.443,2	2.427,2	0,7	100

Samara Bölgesinin ithalatında sadece kendi gümrük kapılarından kaydı yapılan ürünler olmayıp RF'nin diğer gümrüklerinde işlem gören malların da yer aldığı göz önünde bulundurulduğunda bölgenin ithalat potansiyelinin daha fazla olduğu düşünülmektedir.

d. En Çok İhracat Yapılan İlk 10 Ülke (Milyon Dolar) 2017, 2018, 2019 yılı

N O	Ülke Adı	2017	NO	Ülke Adı	2018	NO	Ülke Adı	2019
1	Moğolistan	538	1	Moğolistan	674.4	1	Moğolistan	774.5
2	Ukrayna	531.9	2	Ukrayna	415.5	2	Kazakistan	379.5
3	Kazakistan	352.2	3	Kazakistan	356.1	3	Belarus	308.1
4	Letonya	265.9	4	Belarus	294	4	Türkiye	236.7
5	Belarus	210.2	5	Hindistan	265.9	5	Polonya	228
6	Polonya	206.8	6	Polonya	238.6	6	Ukrayna	220.3
7	Hollanda	199.2	7	Türkiye	221.3	7	Çin	200.5
8	Çin	185.6	8	Çin	220.2	8	Özbekistan	199.9
9	Türkiye	173.1	9	Kırgızistan	216.9	9	Hindistan	192.1
10	Kırgızistan	165.3	10	Almanya	172	10	Finlandiya	151.6
11	Diğer	1428.6	11	Diğer	1970.5	11	Diğer	1789.1
12	Toplam	4.256,8	12	Toplam	5.045,4	12	Toplam	4.680,3

Samara'nın 2019 yılında en çok ihracat yaptığı beş ülke Moğolistan, Kazakistan, Belarus, Türkiye ve Polonya olarak sıralanmaktadır. Son 3 yıllık ihracat performansına bakıldığında Türkiye, Samara Bölgesi açısından önemli bir partner olarak konumlanmaktadır.

e. En Çok İthalat Yapılan İlk 10 Ülke (Milyon Dolar) 2017, 2018, 2019 yılı

NO	Ülke Adı	2017	NO	Ülke Adı	2018	NO	Ülke Adı	2019
1	Almanya	394.6	1	Almanya	406	1	Çin	390.5
2	Romanya	342.9	2	Çin	373.1	2	Almanya	353.4
3	Çin	295.6	3	Romanya	344.6	3	Romanya	265.9
4	Fransa	122.9	4	Fransa	154.3	4	Fransa	148.5
5	Kore Cumhuriyeti	102.7	5	Belarus	107.8	5	Belarus	115.8
6	Belarus	97.7	6	Türkiye	101.3	6	İtalya	115.2
7	Türkiye	85.6	7	Kore Cumhuriyeti	96.7	7	Ukrayna	97
8	Kazakistan	65.9	8	İtalya	92.1	8	Türkiye	94.2
9	İtalya	65.4	9	Japonya	68.6	9	Kore Cumhuriyeti	88.6
10	ABD	62.5	10	Polonya	66.1	10	Japonya	67.9
11	Diğer	624.5	11	Diğer	632.6	11	Diğer	690.2
12	Toplam	2.260,5	12	Toplam	2.443,2	12	Toplam	2.427,2

2019 yılında en çok ithalat yapılan beş ülkenin Çin, Almanya, Romanya, Fransa ve Belarus olarak sıralandığı anlaşılmaktadır. Yıllar itibarıyla sıralamadaki yeri değişse dahi Türkiye, Samara Bölgesinin en çok ithalat yaptığı 10 ülke arasında kendine yer bulmaktadır.

2. Türkiye-Samara Ticari ve Ekonomik İlişkileri

1941-1943 yılları arasında Sovyetler Birliği'nin ikame (geçici) Başkenti olan Samara'da (Kubişyev) Türkiye Büyükelçiliği Frunze Cad. 57 numaradaki binada hizmet vermiştir. Günümüzde anaokulu olarak kullanılan binaya 2018 yılında hatıra levhası asılmıştır.

Denizli ile kardeş şehir olan Samara şehrine 35 km uzaklıkta olan "Kurumoch" Havaalanına THY düzenli olarak uçmakta ve kış tarifesinde uçuşlar karşılıklı olarak 3 kez düzenlenmektedir.

İkili dış ticaret verileri itibarıyla Türkiye, Samara Bölgesi açısından önemli bir ticari ortak olarak değerlendirilmektedir. Rusya Federasyonu Volga Bölgesi Gümrük İdaresi'nin verilerine göre Samara ile 2018 itibarıyla 322 milyon ABD Doları seviyesinde (ihracatımız 101 milyon ABD Doları, ithalatımız 221 milyon ABD Doları) olan ticaret hacmimiz, 2019 yılında 331 milyon ABD Dolarına yükselmiştir. (94.285 milyon ABD Doları değerindeki ihracata karşılık ithalatımız 236.715 milyon ABD Doları). 2019 yılı itibarıyla bölgenin gerçekleştirdiği toplam 7,1 milyar dolarlık toplam dış ticaretin % 5'i ülkemizle olan ticareten kaynaklanmaktadır.

f. Yıllar İtibarıyla Türkiye-Samara Dış Ticareti (Milyon Dolar)

Yıllar	2016	2017	2018	2019	Değişim, %	Pay, %
Türkiye'ye İhracat	103.5	173.1	221.3	236.7	7	72

Türkiye'den İthalat	67.2	85.6	101.3	94.3	-7	28
Toplam	170.7	258.7	322.6	331	3	100

Tablo f'den görüleceği üzere dış ticaret dengesi sürekli ülkemiz aleyhine gerçekleşmektedir. Öte yandan bütün yıllarda karşılıklı ticaretin büyüdüğü anlaşılmakla beraber 2019 yılında ülkemizin bölgeye gerçekleştirdiği ihracatta bir miktar düşüş kaydedildiği görülmektedir.

İkili ticarete ülkemizin Samara Bölgesine ihracatında nükleer reaktörler, karayolu araçları, elektrikli cihazlar; Bölgeden gerçekleştirdiği ithalatta inorganik kimyasal bileşenler, hayvansal veya bitkisel yağlar ve siyah metaller önemli yer tutmaktadır.

g. Türkiye'nin Samara'ya İhracatı (Milyon Dolar) 2019 Yılı

№	GTİP №	Ürün Adı	Tutar
1	84	NÜKLEER REAKTÖRLER, MAKİNE VE KAZANLAR	33.5
2	87	KARAYOLU ARAÇLARI	25.3
3	85	ELEKTRİK CİHAZLAR	8.7
4	73	SİYAH METALLERDEN ÜRÜNLER	6.4
5	39	PLASTİK VE ÜRÜNLERİ	5.1
6	72	SİYAH METALLER	5
7	83	DEĞERSİZ METALLERDEN ÜRÜNLER	3.2
8	62	KONFEKSİYON	1.5
9	40	KAUÇUK	1.2
10	48	KAĞIT VE KARTON	1.1
11	<i>Diğer</i>		3.3
12	<i>Toplam</i>		94.3

2019 yılında Türkiye'den bölgeye yapılan yaklaşık 95 milyon ABD Doları değerindeki ihracatın üçte birini nükleer reaktörler, makine ve kazan gibi malların ihracatı karşılamaktadır. Bununla beraber karayolu araçları ve bunların aksamalarını oluşturan malların ihracatı da 25,3 milyon ABD Doları değerinde gerçekleşmiş olup Samara Bölgesine toplam ihracat performansımız açısından önemli bir yer tutmaktadır.

h. Samara'nın Türkiye'ye İhracatı (Milyon Dolar) 2019 Yılı

№	GTİP №	Ürün Adı	Tutar
1	28	İNORGANİK KİMYASAL BİLEŞİKLER	105.3
2	15	HAYVANSAL VEYA BİTKİSEL YAĞLAR	36.7
3	72	SİYAH METALLER	24.3
4	27	MİNERAL YAKIT	11.6
5	39	PLASTİK VE ÜRÜNLERİ	10.8
6	31	GÜBRE	9
7	22	ALKOLLÜ VE ALKOLSÜZ İÇECEKLER VE SİRKE	8.9
8	29	ORGANİK KİMYASAL BİLEŞİKLER	7
9	40	KAUÇUK	6.4
10	73	SİYAH METALLERDEN ÜRÜNLER	4.4
11	<i>Diğer</i>		12.3
12	<i>Toplam</i>		236.7

2019 yılında toplam 236,7 milyon ABD Doları tutarındaki ithalatımızın yaklaşık 105,3 milyon ABD Doları kadarlık kısmını inorganik kimyasal bileşikler oluştururken hayvansal veya bitkisel yağlar ile siyah metaller de ithalatımızda önemli yer kaplamaktadır.

Ülkemiz ile Samara Bölgesi arasında 2019 sonu itibariyle 331 milyon dolar seviyesinde olan ticaret hacmini daha da artırmak için karşılıklı iş birliğinin geliştirebileceği alanlar otomotiv ve aksamaları, makine, petrokimya ürünleri, havacılık ve uzay sanayi, enerji, inşaat ve yapı malzemeleri, bilgi teknolojileri, ilaç endüstrisi, metal sanayi, taşımacılık-lojistik ve elektrikli cihazlar başlıkları altında sıralanabilir.

Öte yandan, Ataşelik kayıtlarımıza göre Samara Bölgesinde 20 firmamızın faaliyet göstermekte ve bunların arasında Koton, Defacto gibi mağazalar ile küçük ölçekli Türk deri ve tekstil firmaların yer almaktadır.

Müteahhitlik firmalarımızın bölgede çok etkin olmadığı bilinmekle beraber Üstay Uluslararası Yapı Taahhüt ve Tic. AŞ firmasının Tolyati şehrinde yaklaşık 60 milyon dolar bedelli “1.500 MTPD Granüle Üre Üretim Tesisi” projesini LLC Tecnimont Russia firmasından aldığı ve Eylül 2019’da inşaaata başladığı öğrenilmiştir.